

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 3\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 72 кор.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Uk-
 rainos no Brazil.
 Publica-se em Prudentopolis
 às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
 від стиха. Більші по 200 рс. За
 всякі оголошення платить ся з
 гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до своєю
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих прав. Гимн ам. Укр.

Під розвагу агентам „Праці“ і інших своєрідних часописей.

Кожда справа отже і справа народна вимагає безінтересної праці бодай кількох одиниць. Чим більше який нарід — місто — село — товариство, має одиниць готових до жертви для справи народної, тим краще у тій суспільності росте, розвиваєсь життя народне. — Одною з важніших ознак народної свідомости якої суспільности єсть безперечно читання часописей. Що хто читає, і кілька читає вистарчить знати, щоб виробити собі понятє о духовній вартости даної одиниці — чи там ширшого загалу. Окрім того через часте читання добрих своїх часописей незаметно але безперечно росте свідомість народна, любов свого ріднього. Щоб однак загаль міг читати і много і доброго до сего потреба саме тих кілька ідейних одиниць, котрі би потрапили і хотіли других захопити а навіть їм помогти дістати до рук добру часопись.

Перейдім тепер до застосування сего в нашім життю. Ся в якійсь колонії найдеться кілька одиниць розумних і ідеальних, які занялись справою читання своїх часописей, в короткім часі в колонії, яка числить пр. сто українських родин, число передплатників зросте до трийцяти. Через се безперечно пр. в протягу п'ятиох літ в такій колонії свідомість наро-

давий сумний час, як зачерез заверуху воєнну видавництво „Праці“ було спинене. Як тоді ми жалились одні перед другими що не маєм своєї часописи. Як хотіли навіть розпочати по колоніях спільну акцію, щоб в уряді упімнутись о дозвіл на видавання „Праці“. Бог дав що в коротці і без нашого якого старання „Праця“ появилася знова у наших руках, а еше і в побільшенім розмірі. Скільки проте ми, одичиці свідомі повинні доложити старання, щоб поширити „Працю“ скільки змога, і то не лиш в тій цілі, щоб через велику скількість передплатників, забезпечити видавання „Праці“, але передівсім в тій цілі щоб дати всім грамотним братам, добру свою широ українську часопись в руки; розумієм, що через те зросте свідомість серед нашого народу в Бразилії бо нарід в добрій часописи вчитає відповідь на брехливі писання ворожих часописей, чужинецьких або і своїх але звихнених, а які часами і сюда до нас заблукають з північної Америки чи Канади.

Агентом „Праці“ повинен бути ідейний чоловік, чоловік, який безінтересно хотів би і потрапив занятись збіркою передплати, перепискою з редакцією і таке інше. В невеликій навіть колонії занятє се дасть труду не мало, сля хоче хто як слід повинність ту сповнити. Бєли за агента „Праці“ взявся бути чоловік користолобний, то або в коротці сам спекав-

ся, а відтак несовісно за-тримує у себе, апередплатник по якімсь часі заклявши агентови і редакції відрікаєся зовсім часописи. Я знаю вже про кілька таких випадків на нашій колонії. Так проте тії, що взяли на себе сей красний і дійсно похвали гідний обовязок бути в своїм окруженню агентом „Праці“, нехай сповняють его як слід, з тим переконанням, що сповняють велике патріотичне діло, і не повинні зражатись тим що часом за свій труд і без користну жертву від якого сліпця отримують зовсім несправедливо лайку чи і більшу образу.

З другої сторони передплатники „Праці“ нехай уважають агентів за людей, які їм безпереривно прислугу роблять і то немало, та нехай оказують їм за се свою вдячність. Ся часом без вини агента запропасться яке число, треба бути на се виrozumілим, а не невинного чоловіка за его прислугу еше і лаяти. Також передплатники повинні по можности улегчити адміністрації „Праці“ роботу, складаючи на час передплату на руки місцевого агента. Нєраз зачерез гордієть одиниць редакція мусить у малій колонії утримувати і кількох агентів, щоб лиш догодити людям, а я есьм певний що еше всім не догодила. Хотяй я ніколи не був в редакції якої небудь часописи, але будучи довгий час таким агентом і „Праці“ і інших часописей знаю ті справи добре, і знаю, що в тій справі

ждім случаю есьм певний, що чи-сло їх єсть еше далеко від тої мети.

Ся кілька моїх гадок уважав я за відповідне дати під розвагу так агентам чи то „Праці“ чи то інших часописей а також і всему нашому загалу.

о. Омелян Ананевич.

Дорізон 10. січня 1921.

За право самоозначення для Сх. Галичини.

Варшавський „Пшегльонд Вечорни“ з дня 7. грудня м. р. доносить:

Делегація Української Національної Ради Галичини вручила Союзови Народів меморіал в справі Східної Галичини, в якому поставлено домагання:

1) Щоби Союз Народів признав Східній Галичині право на самоозначення згідно з волею українського народу, який становить там значну більшість населення. Ця воля проявлялася протягом віків в історії Галичини. Після упадку Австрії найшла вона вислів у створенню в національних границях державного організму, посаючого всякі умовини незалежности. Держави мали доказ стремлінь українського народу і його сили підчас оборонної війни, яку цей народ вів проти Польщі;

Щоби Союз Народів, який приняв засаду свобідного самоозначення народів, проклямовану побідносними союзними державами, при-мів цю засаду в цілі уратуван-

своїх часописей незаметно але перечно росте свідомість народна, любов свого рідного. Щоб однак загальмі читати і много і доброго до сего потреба саме тих кілька ідейних одиниць, котрі би і потрапили і хотіли других захопити а навіть їм допомогти дістати до рук добру часопис.

Перейдім тепер до застосування сего в нашій життю. Ся в якійсь кольонії найдеться кілька одиниць розумних і ідеальних, які заняли б ся справою читання своїх часописей, в короткім часі в кольонії, яка числить пр. сто українських родин, число передплатників зросте до трийцяти. Через се безперечно пр. в протягу п'ятиох літ в такій кольонії свідомість народна зросте до тої степені, що нарід той буде почуватись членом великого українського Народу, буде жити його життем, навіть кожний новий напрям в життю Свого Народу і тая частинка відчує та до нього приналежить. Треба проте по кольоніях агентів якої часописи. Говорім про Бразилію, треба по кольоніях агентів «Праці». Ми памятаємо еще добре той

серед нашого народу в Бразилії бо нарід в добрій часописи вичитає відповідь на брехливі писання ворожих часописей, чужинецьких або і своїх але звихнених, а які часами і сюда до нас заблукають з північної Америки чи Канади.

Агентом «Праці» повинен бути ідейний чоловік, чоловік, який безінтересно хотів би і потрапив занятись збіркою передплати, перепискою з редакцією і таке інше. В невеликій навіть кольонії заняте се дасть труду не мало, ся хоче хто як слід повинність ту сповнити. Ся за агента «Праці» взявся бути чоловік користолюбивий, то або в коротці сам спекався того обовязку, або сповняв его в той спосіб що відстрашив майже всіх передплатників від часописи. Скільки то можна чути нарікання кольоністів що не дістають «Праці», не раз і що друге число бракне а все через недбалство агента. Часто лучаєсь що до такого агента (або до такого що на його адресу іде часопис) зголошуєсь хто небудь, буцім то хоче взяти «Працю» для сусіди або

запропастилось яке число, треба ути на се виrozumілим, а не невинного чоловіка за его прислугу еще і лаяти. Також передплатники повинні по можности улегчити адміністрації «Праці» роботу, складаючи на час передплату на руки місцевого агента. Нераз зачерез гордість одиниць редакція мується у малій кольонії утримувати і кількох агентів, щоб лиш догодити людям, а ся єсьм певний що еще всім недогодила. Хотяй ся ніколи не був в редакції якої небудь часописи, але будучи довший час таким агентом і «Праці» і інших часописей знаю ті справи добре, і знаю, що в тій справі у нас треба дуже много поправити щоб було як і у людей. Ся всі наші бразилійські кольонії будуть мати ідейних, патріотичних агентів «Праці» то в недовгім часі дійшлоб до сього, що 25 процент буде передплатниками сєї часописи, се значить ся що «Праця» буде мати звич дванадцяти тисяч передплатників. Хотяй ся справді не знаю скільки під сю пору єсть передплатників «Праці» та в ко-

значення згідно з волею українського народу, який становить там значну більшість населення. Ся воля проявлялась протягом віків в історії Галичини. Після упадку Австрії найшла вона вислів у створенні в національних границях державного організму, посідаючого всякі условини незалежности. Держави мали доказ стремління українського народу і його сили підчас оборонної війни, яку цей народ вів проти Польщі;

Щоби Союз Народів, який прийняв засаду свобідного самоозначення народів, проклямовану побідносними союзними державами, примінив цю засаду в цілі уратування незалежности українського народу на його землі в Галичині;

Щоби Союз Народів аж до часу, поки політичний стан Східної Галичини буде остаточно вирішений заопікувався українським населенням проти систематичної екстермінації зі сторони Польщі; щоби Союз Народів прийняв в цьому огляді зарядження і поклав негайно межу польській окупації і щоби тимчасова адміністрація цього краю

В. Злотополець.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

«Дніпре, могутній Дніпре!» — розмовляв подумки Микола. Носив ти колись на своїх дужих хвилях Олега, був шляхом слави Хороброму Святославу й Володимира Великого колихав на своїй гриві. Ми їхні й твої діти. І наші носив ти чайки аж у Козацьке море. Не забудь і тепер про нас! Ми зросимо як наші предки, твої лугові квіти ворожою кровю. І цвістимуть вони, і пишатимуться тобі на радість. Попли ж буйного вітра: хай нагонить мрак у нею нас оповіє. Заховай нас од хижих очей ворогів! Очеретові скажи шуміти, щоб плюскоту наших гребок не було чути! — Пропусти нас, батьку, в Козацьке море!»

Зненацька далеко в темряві заснівав півень. Микола прокинувся з задуми. Похилився вперед і вдивився в темряву. Вухом ловив найменший шелест. Мушкет з підведеним замком був готовий кожної хвилини до стрілу. За ним стояло два козаки також з мушкетами: стежили боками, щоб і звідти не впало лихо. Гребці держали руки на гребках го-

тові кожної хвилини мигнути ними й стрілою пролетіти попри твердиню.

* * *

На небі погасли зорі. На сході з'явилася червона смужка. Почало благословитися на світ. А в очереті, наче стадо качок, збилися чайки. Козаки відпочивали: Кізікермань був уже за ними!

Того ж дня над вечір, як сонце сховалося за очеретом, пустилися Запорожці в дальшу дорогу. А що спочивали цілий день, налягали тепер на гребки з усеї сили.

Чайки мов вітер гналися на хвилях. Так плвли вони цілу ніч. На світанку, як сонце почало золотити береги Дніпрові, побачив Микола, що вони ширшають. Хвилі вже не товпились і швидко не гналися. Широке, плесо підбивало блакить неба й білі хмаринки. Величеськими раменами Дніпро простягався далеко й губився в сірій, бурхливій насмузі. Туди летіли чайки! Хвилі бились об невисокий беріг і заливали його раз-по-раз. Це вже не були хвилі Дніпра: то було Козацьке розбурхане море!

Зраділи козаки! Заснівали пісню, що аж море здригнулося, вхопило легкі чайки на свої розколихані хвилі й понесло їх далеко, далеко.

Микола не міг відірвати очей від моря. Навкруги бушували хвилі. І знімалися чайки на самі греблі хміль, то спа-

дали в чорні прірви. Аж прикінці розбурхані хвилі, наче жалючі втомлених козаків, почали мтихати. Перел Миколою простягся беззмжний простір далеко-далеко, ген аж під край небо. Лише мала, чорна смужка, відділяла море від хмар: це мріло побережжя Криму.

Та не туди стелив ся шлях Запорожцям. Вони плвли весь час далеко від берега. Під Козловим минули щасливо турецькі галери й прокралися непомітно попри Кафу, що лише мріла здалека своїми мінаретами. Боем пробивилися попри башти Керчи, розбивши дві турецькі галери, й пропливли протоку. Вранці розкинулося перед ними плесо Озовського моря. Не бупували хвилі, не знімалися білі пінасті верхи, не чорніли водяні безодні. Над веір на крайнебі замаєчила смужка: це було вже Озовське побережжя.

* * *

Чорна ніч сповила небо й море. З легким шумом бились об беріг хвилі. А на ньому чорнів мур. Наче якісь марева знімалися башти, безупинно блимаючи блискучими очима. Із очерету, що хвилювався недалеко затоки, розітнувся тихий голос пугача й за хвилину почали вишлювати чайки.

Не чути було ні плюскоту гребок, ні гамору, ні шелесту. Підпливали під беріг. На пісок упала ніби тінь: одна, друга, третя постать. Це підкрадалися Запорож-

ці під мур Озова. За хвилину й їх не було видно: зникли в темряві ночі.

Зненацька з очерету вдруге почулося гасло: — Пугу! — «Пугу!» відповіло щось із під мурів твердині. І черні смужки одна біля другої стали вкривати беріг. Вчувся наче тихий плюскіт гребок і ледві чутий дзенькіт і шум. За хвилину все стихло. Лише час до часу за муром вили собаки та лопотіла крилами сполохана птиця. «Пугу!» втретє розітнулося гасло і за хвилину мигнуло світло під чорними мурами, одно, друге!...

Розітнувся брязкіт шабель. Блиснув огонь, там другий, третій. В цю ж мить загреміли з берега гармати. З свистом понеслися кулі на мур. Затремтіли башти, сколихнулося море. Заметушили ся Турки в баштах. Розітнувся страшний крик із козацьких грудей, мішаючись із ревом гармат і торохкотінням мушкетів. Вибігли Турки на мур, та вже було пізно. І тоді в темряві забрищали шаблі з зойкотом і стогоном почали битися на мурах. У місті счинилося цекло: ревіла худоба, іржали коні, зойк і крики проривалися крізь гуркіт гармат. — плумя обхопило його з усіх боків.

А тимчасом огонь, що обхопив ціле місто, став добиратися до закутка, де чорніли башти. Червоні язики вже почали лизати сірі грубезні мурі й важкі залізні двері...

не була повірена Польщі, бо Польща є відвічним ворогом українського народу і не є здібна справедливо адмініструвати краєм.

4) Щоби Союз Народів поробив зарядження, щоби адміністрація Східної Галичини аж до остаточного вирішення судби цього краю була повірена влади, рекрутованим з місцевих елементів на підставі пропорціональності відповідно до численности поодиноких народів. Введення цієї адміністрації мається доконати під контролею міжнародної комісії, як це зроблено в інших краях;

5) Щоби Союз Народів визнав представництво Української Національної Ради, покликаної до оборони супроти Союзу інтересії населення Східної Галичини. Ця Рада має бути виразником волі населення в справах політичної будучини краю.

Українська національна Рада має бути виразком волі населення в справах політичної будучини краю.

Українська Національна Рада звертається з цим до Союзу Народів в надії, заки повізьметься децизію в справі Східної Галичини і що воля українського населення, яке там становить більшість буде узгляднена.

До цього подання долучено довгий меморіал, в якому вичислюється претенсії Східної Галичини, історії народнього руху і конфлікту з Польщею, зарядження окупаційних властей, терпіння Українців під польськими властями і загальними тенденціями Польщі до екстермінації українського населення.

В ціли узасаднення своїх внесків українська делегація долучила ще том о 127 сторінках in quarto під наголовком „Криваві картини“. Цей том заосмотрено в статистичні дані, таблиці і описи фактів.

„Газета Вечорна“, приносить відомість з Женеві, що цей меморіал прочитано на засіданню Союзу Народів.

Польські голоси про Східну Галичину.

(За „Впередом“.)

Звернення делегації Української Національної Ради Галичини до Союзу Народів в Женеві в справах Східної Галичини викликало серед польських політичних кругів

зидента Союзу Народів. Делегація зложена з пп. Петрушевича, Костя Левицького, Витвицького, Брайтера і Попе, протестувала проти польської окупації і зложила документи, обтяжуючі Польщу. Президент Ради Гіманс заявив що Союз Народів запізнається з документами які йому предложено. Українську делегацію попирає усильно чеський член Союзу Народів Бенеш.

Між українськими документами знаходиться меморіал Українців з Пенсільванії 5.000 Українців.

Генеральний секретар Союзу Народів закомунікує цей документ членам Союзу Народів. Підписані заявляють, що не хочуть належати до автократичної польської республіки, домагаються негайної евакуації даних територій і ревізії рішень прийнятих париською конференцією.

ПРОТЕСТ ПОЛЬСЬКОГО ДЕЛЕГАТА.

Польський посол Аскенази за протестував проти тону цього документу який обиджує Польщу. Він звернув при цьому увагу, що прийняття цього документу до актів Союзу Народів приносить кривду високій повазі, яку повинні мати її публікації.

ЯК ПРЕДСТАВЛЯЮТЬ ПОЛЬСЬКІ ДЕЛЕГАТИ СПРАВУ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В ЖЕНЕВІ.

В швейцарській пресі оголосила дня 8. грудня польська делегація слідуєчий комунікат, як відповідь на ноту української делегації до Союзу Народів.

„Мимо, що більшість даних, що містяться в ноті делегації Східної Галичини, вимагає основних спростувань, належить передовсім ствердити злу волю, яка міститься в обвинуваченнях, піднесених в комунікаті Східної Галичини проти Польщі. Нота галицьких Українців домагається від Союзу Народів примінення середників для уратування супроти систематичного нищення їх Польщею. Комунікат польської делегації стверджує що українське населення не тільки не дізнає ніяких переслідувань, маючих на ціли його винищення, але

противно тішиться абсолютною різністю прав і свободою народньої політики. Численні материнські школи, як початкові, так і середні, запевнюють молодіжці науки матерньої

польським соймом дня 10. липня, запевнює селянам української народности ці самі привілеї, що й Полякам. У Львові виходить цілий ряд українських часописів, які з цілою свободою висловлюють свою опінію. Деякі з видавництв пропагують ідеї, яких не толерувавби ніякий уряд в Європі.

Тільки в деяких поодиноких випадках польські влади були змушені зробити кінець агітаційній діяльності кількох діячів, які змагалися заколотити мирні відносини, пануючі між двома частинами населення. Ця діяльність загрожує безпеченству провінції, що знаходиться в обсягу воєнних ділань. Належить пригадати, що підчас большевицької інвазії на Польщу тисячі українських добровольців борлося в рядах польської армії. Також українське населення Східної Галичини складало у своїх деклараціях польському урядови вислови вдячності за освободження з під большевицького ярма. Належить також навести факт, який остаточно опрокидує обвинувачення Українців що до репресійної політики Польщі, що вже 1919 р. американські дипломатичні представники усталили в своїому рапорті невірності обвинувачень зі сторони певних українських діячів. Ці одначе неоправдані обвинувачення повторено знову в комунікаті делегації Східної Галичини.

Польський уряд журиться розв'язанням з цілою безсторонністю національної справи у Східній Галичині. Успішний розвиток Східної Галичини запевнює добрі висліди зусиллям уряду, попираним цілою публічною опінією в Польщі. Також більшість українського населення у Східній Галичині, мимо чужих інтриг і агітації кількох невідповідальних діячів, заховала властиве політичне становище і спокійно глядить в будучину.

„Гонець Краковскі“ називає цей комунікат „mocy w argumentacyi“.

СВІДЧИВСЯ ЦИГАН СВОЇМИ ДІТЬМИ.

У зв'язку з обговорюванням справи самоозначення для Східної Галичини перед форум Союзу Народів в Женеві, польська преса з великим признанням відноситься до видаваної у Львові польсько-республіканської газети „Східна Галичина“.

„З Женеві доносять до нас недобрі вісти. Побіч литовської і білоруської справи. Українці вислали до Женеві своїх заступників, засипують Союз Народів меморіялами, порушили американських Українців, шукають союзників в Англії і у Франції, позискали поміч п. Бенеша, обіцяють знову Росіянам стисле братерство — словом приготовляються до рішучої кампанії. Чекають нас певно з цієї сторони тяжкі й трудні пережиття. А при тому в польській делегації нема однодушности. Падеревскі який має особисті зносини (з заграничними політиками) і проф. Аскенази в багатьох справах не годяться з собою, головно тому, що проф. Аскеназого вислав за границю віцепрем'єр Дашинскі в цілях пропаганди. „Ржечпосполіта“ зогиджуючи проф. Аскеназого, як віроломного супроти ухвал сойму і нельояльного супроти заяв уряду, взиває його до уступлення а навіть проношує, що вже уступив“.

„Час“ взиває при кінці польську делегацію в Женеві до згоди: „бо в тому випадкови є шкідливе: як ти беш мойого Жида то я буду бити твого“.

Галицька справа перед форум Союзу Народів.

(Надіслана стаття до часопису „Вперед“.)

Делегація Української Національної Ради Галичини виступила перед форум Союзу Народів признання права на самоозначення для населення Східної Галичини.

Очи цілого населення Східної Галичини є тепер звернені на Женеву і звідтам ждуть вирішення будучої долі краю. Польська держава і польський уряд є також у великій мірі заінтересовані рішенням, яке має видати Союз Народів. Також для самого Союзу Народів справа Східної Галичини не є ні новою, ні маловажною, як з огляду на льокальний характер цієї справи, так і під загальним оглядом.

Як вирішить цю справу Союз Народів? Чи підійметься він на уровень безсторонної висоти в оцінці цієї справи? Чи примінить він основу ідею, на якій він збудований, це є право самоозначення

В цілі узasadнення своїх виступів українська делегація долучила ще том о 127 сторінках in quarto під наголовком „Криваві картини“. Цей том заосмотрено в статистичні дані, таблиці і описи фактів.

„Газета Вечорна,“ приносить відомість з Женеві, що цей меморіал прочитано на засіданню Союзу Народів.

Польські голоси про Східну Галичину.

(За „Впередом“.)

Звернення делегації Української Національної Ради Галичини до Союзу Народів в Женеві в справах Східної Галичини викликало серед польських політичних кругів живу дискусію і різні інтерпретації. З журналістичного обов'язку нотуємо ці самозрозуміло тенденційні голоси:

АВДІЄНЦІЯ У ПРЕЗИДЕНТА СОЮЗУ НАРОДІВ.

Варшавський „Кур'єр Поранну“ з дня 8. грудня доносить:

„Делегація східно галицьких Українців узискала авдієнцію у пре-

місяться в цій делегації Східно-Галичини, вимагає основних спростувань, належить передовсім ствердити злу волю, яка міститься в обвинуваченнях, піднесених в комунікаті Східної Галичини проти Польщі. Нота галицьких Українців домагається від Союзу Народів примінення середників для уратування супроти систематичного нищення їх Польщею. Комунікат польської делегації стверджує що українське населення не тільки не дізнає ніяких переслідувань, маючих на цілі його винищення, але протинно тішиться абсолютною різністю прав і свободою народньої політики. Численні материнські школи, як початкові, так і середні, за певнюють малодіжі науки матерньої мови. Постановлене вже є отворення українського університету, відкриття якого має незадовго наступити. Кооперативний український рух розвивається скоро і успішно завдяки видатній допомозі зі сторони польських адміністраційних властей. Чисельні урядовці української народности займають визначні становища в Галичині. Переведення земельної реформи, ухваленої

усиллям уряду, попіраним цілою публичною опінією в Польщі. Також більшість українського населення у Східній Галичині, мимо чужих інтриг і агітації кількох невідповідальних діячів, заховава властиве політичне становище і супокійно глядить в будучину.

„Гонець Краковскі“ називає цей комунікат „moseny w argumentacyi“. СВДЧИВСЯ ЦИГАН СВОЇМИ ДІТЬМИ.

У зв'язку з обговорюванням справи самоозначення для Східної Галичини перед форум Союзу Народів в Женеві, польська преса з великим признанням відноситься до видаваної у Львові польської рептілки на українській мові „Рідний Край“. „Гонець Краковскі“ з понеділка пише, що уваги „Рідного Краю“ збивають цілковито всякі „piesne machinacye“ опутаних ненавистю і самовбійчим божевіллям українських діячів.

ЩО ГОВОРИТЬ „ЧАС“.

Консервативний краківський „Час“ в статті „Що чувати з Женеві“ пише:

Очи цілого населення Східної Галичини є тепер звернені на Женеву і звідтам ждуть вирішення будучої долі краю. Польська держава і польський уряд є також у великій мірі заінтересовані рішенням, яке має видати Союз Народів. Також для самого Союзу Народів справа Східної Галичини не є ні новою, ні маловажною, як з огляду на льокальний характер цієї справи, так і під загальним оглядом.

Як вирішить цю справу Союз Народів? Чи підійметься він на уровень безсторонної висоти в оцінці цієї справи? Чи примінить він основу ідею, на якій він збудований, це є право самоозначення народів також супроти населення Східної Галичини? Чи буде він мав силу і повагу перевести в діло своє рішення? Чи подібно, як колись поступила Найвища Рада коаліції, полишить цілу ту справу провізорії і тимчасовості?

Це питання, які інтересує під сучасну добу не тільки населення Східної Галичини, але також широкий політичний світ.

Раптом із бічної, вузької вулиці вибіг Микола. Його постать освітло полум'я; воно відбивалося в його очах, що жевріли мов грань. Червон смужка крові спливала по його зеленому жупані. Та він не помічав цього. Перед собою бачив лише сірі башти. Піднесена закріпавлена шабля була готова кожної хвилини змести кожного, що наважився б заступити йому дорогу до залізних брам, за якими чути було брязкіт невольницьких кайданів і благання помочі. В нього була лиш одна думка: — »Там невольники Українці! Там нещасні християне!« Прибіг під браму й замахнувся з усієї сили шаблею. Вона дзенькнула й зламана впала на землю. Не їй розбити невольницький замок! Микола кинувся у сусідню хату. За хвилину вибіг. В його руках блищало серед полум'я вістря сокири. З надлюдською силою гримнув об замок раз, другий — і замок упав на каміння.

Заскрипіли залізні завіси, та брязкіт кайданів і радісно-божевільні крики загнули рип дверей. Микола зник у темній, низькій визниці. За хвилину почали звідтіля виходити невольники — сиві діди й молоді козаки. На руках у деяких брицали ще кайдани. Руками, на яких під ланцюхами червоніло м'ясо, закривали очі, бо блеск огню їх сліпив. Це не були люди: це були якісь страшні при-

мари. Несамовиті задалі очі та сухі лиця надавали їм вигляд кістяків покритих шкурою. Ноги вгиналися під невольниками: вони не могли вдержати їх кістяків.

Плакали, сміялися, обнімалися, божеволіли. А там далі ледві доволілося до брами, як голуб сивий лідує. На ногах у нього були ще ланцюги. Знеможений сперся на одвірок і заридав як мала дитина. Полуми освітло його худі руки й випалені очі, які здійняв у гору. »Україно!« — шепнув тремтячими устами, схилив голову та біля розбитих воріт віддав Богові душу.

Не судилося йому побачити вільних степів Вітчизни! Тридцять три роки мук на порозі волі відібрали йому життя.

Тимчасом доми, мінарети й кипариси палахкотіли велитенськими смолоскипами, освітлюючи місто мов у велике свято. Це була ніч, якої Озів іще не бачив! Це був день страшного суду, день, на якому справедлива Божа рука розкривала перед катанами України заслужене пекло, а перед й синами, невинними мучениками, довгожданний ратунок.

Визволені невольники з запаленими смолоскипами пробігали тепер разом із козаками вулицями міста; у деяких на руках брячали ще кайдани.

Худі руки, в яких палахкотіло полуми смолоскипів, сгорнілі, змарнілі лиця —

надавали їм вигляд духів помети з палаючими мечами за кривди й рани України. Козаки розсіпалися по цілому місті.

Там розковує козак невольника, там стоїть в обіймах сина-козака визволена мати. Там зустріли козаки серед невольників старого бойового товариша й він переходить із обійм в обійми.

Тимчасом вогневі язики почали щораз сильніш: бухати. Вони вже вдіралися в саму браму. Із неї вийшов останній невольник, за ним вискочив Микола. Його очі спинилися на невольниках, цих ледві живих трупів у ланцюгах. Ступнули кулаки: йому хотілося кричати до Бога про кроваву помету, якої світ іще не бачив! Одвернув очі й побачив, що недалеко чорніє ще одно пекло: остання башта! Глухий, божевільний крик, розпачливий зойк продирався крізь грубі мури й залізну браму. І Миколі здавалося, що це не крик і не зойк, а хтось кинджалом довбає його голову раз-по-раз: що виявилось щось гострим нігтями в його груди й рве їх штаток за штатком. Він закусив губи з болю й погнався до башти. І вже бачив залізний замок, уже замахнувся сокирою, коли зненацька крізь гамір пронісся страшний крик яничарів: »Алла! алла!«

Що сталося з ним, Микола не знав. Схиливши, скочив мов звір. В руках час

від часу блискало гостре вістря сокири. Чув зойк навкруги, бачив як чийсь голови котяться йому під ноги й щось тепле, липке оприєкує йому лице. Чув, як спотикається й щось ясне блима йому перед очима. А далі потемніло в очах, підгнулися ноги. Хитнувся раз, другий, вчув страшний гук і вже більше нічого не бачив і не чув... Не бачив, як рухнула остання башта, придавивши собою останніх невольників, що не дїждалися ратунку... (Далі буде).

Оголошення.

НА ПРОДАЖ

Хата і льот. Хата 15X10 м. деревляна, у середині міста при вул. Alfonso Samargo. Місце вигідне до помешкання і до торговлі. Єсть також заїздне подвір'я.

Хтоби хотів купити, най зголоситься до властителя

Михайла Соснічного

Прудентополіс

Парана

НА ПРОДАЖ

дві квартали землі на росі в Прудентополіс — один кілометр від міста. Крім сего має хата простора, кухня, депозит, вода здорова, горд управління, є теж много дзев гервових.

Хтоби хотів купити — най зголосить ся до п. Мих. Курило — Прудентополіс.

Галицьке населення від перших днів проголошення вселюдських ідей про право на самоозначення народів ціле, без виімку, приняло цю ідею, як свій найважніший заповіт, як своє найбільше добро.

Ціла українська політика Східної Галичини від першого дня упадку Австрії і опісля за час українсько-польського і українсько-більшевицького конфлікту безоглядно і консекветно всюди і все обстоювала і навіть з оружжем в руках боронила на всі боки цього права і жила цєю вірою, що Союз Народів остаточно признасть право на самоозначення для населення Східної Галичини. Тепер представники Української Національної Ради Галичини ясно і отверто поставили справу перед форумом Союзу Народів і ждуть, а з ними жде також загальне українського населення на його рішення.

А Польща? Сучасна Польща мимо цього, що офіційно нераз голосила, що є приклонницею права на самоозначення народів, мимо цього, що завдячує сама своє відродження ідеям права на самоозначення народів, мимо цього, що Союз Народів приняв її в число своїх членів, фактично мечем і дипломатичними акціями заперечувала досі право на самоозначення для населення Східної Галичини. За час свого більш чим дволітнього існування сучасна Польща не хотіла і не уміла безпосередно найти доріг порозуміння з українським населенням Східної Галичини супроти якого вела вона свою безоглядну, егоїстичну і націоналістичну політику. З другої сторони Польща засягнула зобов'язання супроти Союзу Народів в справі Східної Галичини які найшли вислів у відомих рішеннях Найвищої Ради в справах Східної Галичини.

Чи тепер Польща буде продовжати свою політику і перед Союзом Народів права на самоозначення для Східної Галичини? Чи на випадок признання Союзом Народів права на самоозначення для Східної Галичини Польща повинується цьому рішення, чи буде мати досить матеріальних і моральних сил спротивитися евентуальним рішенням Союзу Народів?

Хто сьогодні може відповісти на ці питання?

Ляцькі тортури.

В арештах при вулиці Казимирській у Львові сидить мешканець Радехівщини тов. Іван Семенюк, арештований за те, що підчас побуту большевиків в Галичині стояв на услугах совітської влади. На чому полягали ті услуги, покаже слідство. Та підчеркнути треба спосіб арештування:

Коли до села Оглядова, радехівського повіту, вернули жандарми зараз їм хтось доніс, що Іван Семенюк працював у ревкомі. Цього їм і треба було. Жандарм Свентальські і ще один перевели арештування в той час, коли Семенюк вертав з поля до дому. Вискочили з укриття скували ланцюхами і почали бити так, що приклад кріса розлетівся в тріски. Серед безнастанних побоїв вели його аж 5 кілометрів. В Оглядові вкинули його разом з другими арештованими до льоху на півтора метра широкого. Далі знущалися над ним за те, що найдено в нього „Вперед“ і партійну легітимацію української соціал-демократичної партії. Жандарми ніяк не хотіли повірити, що партія є легальна і вмовляли в нього, що ексекутивна УСДП. мусіла дати йому якісь „тайні пропоручення“. Далі випитувано його, пощо він їздив 1. мая до Львова.

Так держано його аж три дні а потім відставлено до Львова до слідчого уряду при вулиці Льва Сапіги. Тут нові тортури тайних агентів, чого свідками були арештовані з Сушка Петро Барані інші. А вічно мучили його запитаннями: який приказ він дістав з заряду партії?!

Так сидить він уже дев'ять неділь голий і босий, бо відобрано всьо від нього. А навіть дома, хоч служив у чужих людей, переведено кілька разів ревізію і побито членів цієї родини за те, що вона удержувала його.

Проти такого поведення поліційних органів з людьми ми вносимо як найбільше рішучий протест перед цілим цивілізованим світом! Страшно справі повірити, що такі середовічні події мають місце в ХХ. віці. Се може робити тільки Ляшна!

ВСЯЧШНА.

ма слова правди. В Станиславові нема ніякого університету і нікому з українських учених не пропонував польський уряд обняття катедри.

Взагалі справу українського університету у Східній Галичині не трактує польський уряд поважно, не порозумівався ні разу в цій справі з українським громадянством, а цілий „проект“ про університет погребано десь в якійсь соймовій комісії у Варшаві. Справу українського університету, як виходить з повищої сплетні, уживається як середника пропаганди за границею.

ТИФ І ХОЛЕРА В ТУХОЛІ.

З Тухолі доносять нам, що з причини фатальної господарки в тому таборі щодня гинуть десятки полонених большевиків на тиф та на холеру.

Відносини серед тих полонених є невиносимі. Пожива є дуже лиха і недостаточна. Найбільше дається в знаки зимно бо приміщення, в якому знаходяться полонені є зовсім неопалювані.

Чи ж нема кому зайнятися тими нещасними людьми?

Найновіші вісті.

Ленін відізвався письмом, що відчитано на зборах соціалістів в Ліворно, де взиває нарід італійський до революції. Збори відкинули сю просьбу.

Велике трясенє землі навістило Альбанію. Много побитих, много стало каліками, а ще більше бездаха над головою.

В Англії ситуація економічна погіршуєсь з кожним днем.

Доходять вісті, що Українці конують большевиків. Заняли вже залізницю київську та много інших околиць. Большевики просять своїх о поміч.

Ліга Народів має зібратись знова в місті „Gent“ (Швайцарія) дня 21. лютого.

В Австрії заноситься на революцію, а також і на Уграх не дуже ліпше.

З Бразилії

Кревні бразилійської царської родини прибули разом з моцями бл. п. Д. Петра II з Португалії

Жертви на бідних у Галичині.

Луць Галалац 2\$, Ю. Сабатович 2\$, Л. Данилів 5\$, Гр. Цибульський 3\$800, оселя Пальміта 4\$200, Іван Цикавець 2\$, Василь Максимович 10\$, В. Хмільовский 5\$, на весілю у І. Закалюка 12\$, кружок нев. Сетембро 12\$, круж. Маркондес 6\$400, Н. Н. 2\$. Коляда дівчорі в місті Прудент. 41\$, на лінії Іваї 10\$, П. с. Іваї 8\$400, С. Жоау 6\$100, Рію дос Патос 11\$200, Канд. Абреу 12\$300, Стефан Красовський 80\$000.

Разом 235\$400
В ч. 3-ім оголошено 4.394\$970
Сума загальна 4.630\$370

ДІТОЧІЙ СВІТ

Школяр.

У Петрика капали сльози з очей, він подивився на вчительку і намірив щось казати але потім мов щось надумавши, спустив голову і вийшов з класу. Він сьміло увійшов у сторожку, та побачивши діда якийсь раптом зупинився, чогось і наче засоромився, чогось і нічого не кажучи, налякано дивився на нього.

Старий любив Петрика і завжди говорив з ним ласкаво. Мабуть ножа треба, щоб за стругати олівець?

Петрик почувши ласкаве занятанє трохи насьмішався і збиваючись що хвилини та зупиняючись, розказав, що вчора, напуваючи коні, він чув, як оден пикольяр хвалив си товаришови, що він замкнув діда.

— Я думав, що хлопці жартують, — розповідав Петрик, — та й пройшов мовчки. Ви не гнівайтесь дідусю на мене за те, що я не можу сказати, хто се зробив. Вчителці я сказав, що се я, але то, дідусю, я сказав неправду, я думав, що Гри... що йому буде соромно, коли скажу на себе, а він признасться, а він соромить ся, чи боїть ся і не признасть ся. Дідусю голубчику, не кажіть вчителці про се, хай буде, що то я замкнув, вже пропало, та не гнівайте ся на мене, що не назву того винownika, я не можу. Ви мені вибачите дідусю? — Петрик ласкавими очима дивився на діда, а той почувши від хлопця такі щирі слова, забув свою образу і нестливо гладив Петрика по голові.

Польща засягнула зобов'язання су-
проти Союзу Народів в справі
Східної Галичини які найшли ви-
слів у відомих рішеннях Найви-
щої Ради в справах Східної Гали-
чини.

Чи тепер Польща буде продов-
жати свою політику і перед Сою-
зом Народів права на самоозна-
чення для Східної Галичини? Чи
на випадок признання Союзу На-
родів права на самоозначення для
Східної Галичини Польща пови-
нується цьому рішенню, чи буде ма-
ти досить матеріальних і мораль-
них сил спротивитися евентуальним
рішенням Союзу Народів?

Хто сьогодні може відповісти на
ці питання?

Вкінці, яке становище займе сам
Союз Народів у східногалицькій
справі? Чи цей Союз Народів, в
статуті якого сказано є, що доб-
робут і розвій навіть диких кольо-
ніяльних народів Африки і Азії для
нього „становлять святе післанниц-
тво цивілізації і для цього годить-
ся дати запоруку сповнення цього
післанництва“ — відмовить своєї
справедливості і опіки культурній
частині людства у Східній Галичині.

Ми знаємо, що в Союзі Народів
є репрезентанти, н. пр. як Брантінг
і лорд Сесіл, які хочуть зробити
з Союзу ідеальний міжнародній
трибунал справедливості і дати
поміч і охорону всім народам сві-
ту. З другої сторони засідають в
Союзі Народів представники які
хочуть з Союзу Народів створити
асекраційну спілку щось в роді
„святого союзу“ для своїх імперія-
лістичних здобутків. Чи таке зло-
жене тіло найде в собі досить ви-
розуміння, поваги й сили, щоби
справедливо розв'язати питання
Східної Галичини признанням їй
права на самоозначення? Чи полі-
тики, які засідають тепер в Союзі
Народів, будуть мати тільки полі-
тичного розуму і інтуїції, щоби зро-
зуміти, що признання права на са-
моозначення для Східної Галичини
мусить бути ключем для розв'язки
східного питання?

Мусимо тільки зазначити що ці-
лий український народ у Східній
Галичині, незалежно від цього, яке
рішення западе в Женеві, ніколи і
під ніякими умовами не зрезигнує
з права на свобідне самоозначення
населення Східної Галичини.

Так сидить він уже девять неділь
голий і босий, бо відобрано всьо
від нього. А навіть дома, хоч слу-
жив у чужих людей, переведено
кілька разів ревізію і побито членів
цеї родини за те, що вона удержу-
вали його.

Проти такого поведення поліцій-
них органів з людьми ми вносимо
як найбільше рішучий протест пе-
ред цілим цивілізованим світом!
Страшно справі повірити, що такі
середновічні події мають місце в
XX. віці. Се може робити тільки
Ляшна!

ВСЯЧИНА.

ПОГРОЗИ ЙОФФЕ.

Сюністичний „Нови Дзеннік“ до-
носить з Відня, що Йоффе загро-
зив Польщі новою війною, коли
вона не опорожнить зі своїх військ
цілої Литви і Східної Галичини та
жадав признання незалежності
Східної Галичини.

НАСЛІДНИК ВРАНГЛЯ.

З Парижа доносить польська те-
леграфічна агенція, що царський
генерал Костіков збирає на грани-
ці Грузії нову контрреволюційну ар-
мію з донських козаків. Франція
полює знову на нового Врангля.
Чи не попечеться знову?

З польського сойму.

На засіданню дня 9. грудня при-
нято в II. читанню закон про пе-
ренняття на власність польської де-
ржави земель, що лежать облогом
(більшість цих земель лежить на
східних окраїнах) та надання цих
земель інвалідам та жовнірам поль-
ських військ, які спеціально відзна-
чилися, а також добровольцям, що
відбули фронтову службу.

ЛЯЦЬКА ПІДЛОТА.

Зі Львова пустили в світ ось
яку вістку.

„Серед нечисленної групи україн-
ських учених ведеться живу агіта-
цію українського університету в
Станиславові, а українські вчені ма-
ли зобов'язатися словом честі, що
не приймуть пропонуванних їм поль-
ським урядом катедр на універси-
теті в Станиславові“.

З польської сторони постарано-
ся, щоби цю вістку розтрубіла сві-
тові телеграфічна агенція East Ex-
press.

На цілому цьому донесенню не-

Доходять вісти, що Українці по-
конують большевиків. Заняли вже
залізницю київську та много інших
околиць. Большевики просять своїх
о поміч.

Ліга Народів має зібратись знова
в місті „Gent“ (Швайцарія) дня 21.
лютого.

В Австрії заноситься на револю-
цію, а також і на Уграх не дуже
ліпше.

З Бразилії.

Кривні бразилійської цесарської
родини прибули разом з моцями
бл. п. Д. Педра II. з Португалії
до Рію. В сих днях мають зві-
дати і Парану. Дирекція заліз-
ниць жертвувала з поїзани до
них осібний поїзд.

Велике нещасте лучилось дня
23. м. м. на шляху залізничім
Жагвараїва — Фабію Реґо. Осо-
бовий поїзд з С. Цавльо виїхав
о 3 год. спізнений. Шеф поїзду
хотів се направити скорою їздою
— та не вдалось. На скруті поїзд
вийшов зі шин. Машина потяг-
нула за собою два вози, в наслі-
док чого кілька осіб зістало уби-
тих, а много тяжше і лекше ра-
нених.

В останніх днях минувшого
місяця прибув до Рію Нунцій
Апостольський.

В стані Амазонас волочиться
товпа зложена з 200 осіб, яка на-
падає на тамошних жителів та
забирає все, що попаде під руки.

НАША РОЗМОВА.

П. Амазонас — П. К. Левіцький. Гроші
одержано — дякую. Календар вислано.

М. Маллет — П. І. Мойса. Лист Ваш
одержано. Дякую красенько.

Унійов да Вікторія — П-на А. Кучма. Ду-
же дякую за вершики. Они справді гарні.
Прощу всегда писати.

Папагаїос Новос — П. А. Москалевський.
Ваші гроші прислані О. Драп... одержано.
Буде оголошене, але після черги. Кален-
дар вислано. Пишете, щоби котрий з ОО.
приїхав миропомазати діти? Прещу напи-
сати в тій цілі до Всч. о. Рафаїла. Їх ад-
реса: R. P. Raphael Krynicki O. S. B. M.
Curitiba, caixa postal 319. Они певно
приїдуть. Тішать нас се, що так гарно дер-
житьесь свого обряду і народности. Честь
Вам всім за се!

Япо, Кастро — П. С. Павлів. Гроші одер-
жано.

розповідав Петрик, — та й пройшов мо-
вчки. Ви не гнівайтесь дідусю на мене за
те, що я не можу сказати, хто се зробив.
Вчительці я сказав, що се я, але то, дідусю,
я сказав неправду, я думав, що Гри... що
йому буде стидно, коли скажу на себе,
і він признаєть ся, а він соромить ся,
чи боїть ся і не признаєть ся. Дідусю
голубчику, не кажіть вчительці про се,
хай буде, що то я замкнув, вже пропало,
та не гнівайте ся на мене, що не назву
того винownika, я не можу. Ви мені ви-
бачите дідусю? — Петрик лакавими
очима дивив ся на діда, а гої почувши
від хлопця такі щирі слова, забув свою
образу і нестливно гладив Петрика по
головці.

— Вірю тобі, дитино, вірю і не гніва-
юсь, ти хороший хлопець, — говорив
дід і впхнув йому в руку грудочку цукру,
(Дальше буде).

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій свеп при фабриці вап-
фляшкових, купую венкі продукта
краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho.

Guajuvira

Paraná

ЗДОРОВ'Є — СЕ ЩАСТЕ!

Терплячі ідіть по лікк до:

CONSULTORIO
MEDICO-CIRURGICO

Dr. José Mendes de Aranjo

Бувший славний асистент ве-
ликого шпиталю Santa Casa da
Gamboa, Maternidade e Poly-
clinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом сла-
бости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпи-
талю Santa Casa da Gamboa,
Maternidade e Polyclinica do
Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости
нервові, недуги жінщин і дітей.

При ліченю недуг крови ужи-
ваєсь 914 і 606.

Ціни приступні. Б завето
та коштує 5\$, в домі слабого 10\$.
Поза містом платиться від години.

Guarapuava, Praça 7 de Setembro

BEVAM AS CERVEJAS
da
ATLANTICA

CAIXA POSTAL 246. TELEPHONE 454.

MARCA REGISTR

Atlantica Lusitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА
ЯСНІ: Атлантика, Люзитика, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:
Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Мали, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кождо скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибиранє насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт зі солоду, се найлучше лікарство прсти кашлю і відновляющий сили.

УКРАЇНСЬКІЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципю Іраті

Продаю товари різнородні — яких справді хто забикає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯЦІ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі епохавчі товари. Канєлюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстони, ланцюшки до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi
Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА
у Прудентополи

Містять усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерій, від найкращих до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи солом'яні нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начинє кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, слав'ян паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до фрб, свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузна і мандьокова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на бігшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitovycz
Prudentopolis Parana

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жєнщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Осип Назарук.

СПОМИНИ ГІНДЕНБУРГА.

(Продовженне).

Стягнувши на території Росії, робить про неї такі замітки: Пізнаю всю правду того, що перед 100 літами написав про російську Польщу французський генерал наполеонської армії. Передовсім пише він про окрему «стихію» тамошньої війни. Це грязь! І то грязь в усякій формі, не тільки на вільнім воздуху, але й у так званих людських поменіанях і навіть на самих людах. З хвелею переходу німецької границі знайшли ся ми в зовсім инакшому егіті. Мимохіть насувалося питання: як це можливе, щоби в Европі граничні стовпи між Познанциною й Привіслянською Польщею становила таку граничну лінію двох культур одного племені! В страшній нужді тілесній, моральній і матеріальній оставляла російська адміністрація ці землі, а цивілізація польських панів зовсім не пересякала в народ! Він погодав в очевидній байдужности супроти всіх політичних подій.

По бездонних «шляхах» йшли Німці вперед, маючи всего 18 дивізій, а перед собою 4 російські армії з 60 дивізіями. В 14 днях зробили 300 км. Але коли від сходу натягали щораз нові маси російських війск, мусіли податися взад. Великою допомогою було для них це, що переловлювали російські радіоцеші й знали не тільки розложення ворожих війск, але навіть їх пляни.

Перегрупувавшись знов перейшли в наступ.

Дуже інтересні виводи Гінденбурга про питання, на яким фронті вирішиться велика війна і де кидати головні сили. На схід чи на захід? Гінденбург був за цим, щоб їх кинути проти сходу. Але загальна опінія була — проти заходу. За цим була немов національна традиція Німців, отож чинник моральний значної ваги. З Росією хотіли порозуміння. І сумніва-

лися, чи її взагалі можна дійсно поконати. Цей погляд витворився й стоив під впливом наполеонської катастрофи в Росії. Люди, що так думали, не брали під увагу великих політичних і господарських змін, які зайшли від того часу; в першій мірі — не звертали належної уваги на значінє залізниць. Дійсно показала потому, що Росію можна було поконати. Але це стало вже запізно.

Не будемо переповідати дальших боїв Г-га на сході. Згадаємо тільки, як в серпні 1915 р. здобув він Ковно і в вересні двигнувся на Вильну. Звідси мав намір звернутися на полудне, щоб транзити Росію в головну жилу її життя. Але через західний фронт, куди Німеччина слала найкращі полки, не мав змоги належно виконати цей плян. Навіть той велитень не міг змінити бігу національної традиції, яка перла проги заходу. Через те російський медвідь вирвався з його рук, окривавлений і з богатьома ранами, але не трафлений смертельно.

Дальше довідуємося, що не могли били вести війни так довго, як би не їх лікарі і високий уровень їх лікарської штуки та санітарної служби — що також для нас повинно бути великою наукою на будуче.

Тяжко поранений російський, чи радше словянський медвідь, мабуть не скоро позаклеював свої страчні рани й — кинув ся знов до наступу. Формальні гори трупів лежали перед німецькими позиціями. Гінденбург з признанєм підчеркує витревалість словянського солдата, який має в собі також високі етичні сили, але в своїй масі не має ще такого сильного духового вишколення як німецький. І тому слабший від нього. Взагалі німецький вождь незвичайно часго підчеркує те, що не так зброєю, як моральною силою виграється битви.

О. Рафаїл Криницький ЧСВВ.

Каштеляни.

(З подорожі в р. 1920).

Хто знає у Бразилії не чув про славу кольонію Каштеляни? Хто там був, йому нпні боком лізе ся чарівна кольонія, положена у горах; хто не був: не повіривби, що бідний наш нарід витер-

мі нього, Каштеляни ніхто не прозвали щасливою землею. Від тої обіцяної землі народ втікав, як від заджумленої стори.

Бл. п. о. А. Мартиняк ЧСВВ., місею нар, звідав її перший раз в р. 1898 там устроїв місею, поставив місєйний крест (його нині вже зрубав якийсь Італіанин). Тоді на кольонії було до 60 рєдин українських.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis — Paranà.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого скарбу, який є завжди заосмотрений в різкородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начинне кухонне і прочі зпаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і инші продукта колоніяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH
Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paranà

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYBA
Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні. Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgena». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та великих инших оглядин крови в слабостях внутренних. Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

Гаврііл П. Шірес

КУРИТИБА

Площа Мунісіпал ч. 1—4
Скринка почтова ч. 74 — Телеф. ч. 172
Адрес телеграфічний: „Gabriel“

МАТЕРІЇ — АРМАРИНЬОС.

Продаж гуртовна.

Одинока фірма, яка спроваджує товари впрост з першорядних фабрик краєвих і заграничних.

Представитель фірми, М. Войтонич, обшює Парану, С. Катарину, Р. Гранде.

Печатня оо. Василиян в Прудентополи.

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЯКА

в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великим мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і инші продукт хайборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольїї Іраті.

щоб їх кинути проти сходу. Але загальна на опінія була — проти заходу. За цим була немов національна традиція Німців, отож чинник моральний значної ваги. З Росією хотіли порозуміння. І сумніва-

О. Рафаїл Криницький ЧСВВ.

Каштеляни.

(З подорожі в р. 1920).

Хто з нас у Бразилії не чув про славу колонію Каштеляни? Хто там був. Йому нині боком лізе ся чарівна колонія, положена у горах; хто не був: не повіривби, що бідний наш нарід витерпів на тих славних Каштелянах за час свого побуту.

І я багато чув від наших людей про сю колонію, навіть перел двома роками я вибравсь у ліси-гори — та не доїхав. Уливний дощ і мрака, що тягнула від моря, дали мені і Семенови Крамареві, що мені товаришив, доїхати тільки до цвинтаря на так званих «Судантах». Звідтам ми вернули назад на Контенду, звідки виїхали.

Але «Каштеляни» таки мені супокію не давали. Я рішивсь, хочби і дощем їхати, і сего року мені удалось бути там, де перед 25 роками кількадесят родин проживало — а нині дикі ліси остались. Нема там нині мешканців — нема каплиці давньої, нема місійного креста, нема хат — життя завмерло. Дні родині мешкає там, одна українська. І до сеї родини (а радше до трох хлопців українських, що там працюють) мене тягнуло відвідати їх — відправити Службу Божу — висповідати сю опущену нашу молодь. Від хати де я був між сими хлопцями, не живе ні одна душа людська. Найблизший мешканець се мешканці Іваратуби, порту на Антлянтійським Океані — се значить, щоб стрінутись з мешканцем треба зробити знаними стежками з дві дороги горами — лісами.

Де положені Каштеляни?

Виділи ми з Куритиби гори, що при погоді синіють в напрямі Паранагви? Праве їх продовжене тягнеться аж до Мурісі. Від Мурісі в право тягнеться се пасмо гір, про котре буду говорити. Се самі гори, які перейшовши усунемо першу перешкоду в дорозі до Каштелян. За сими горами тягнуться ліси, які кінчать ся знова горами вже надбережними Атлянтійського Океана. В сих лісах, за горами, від Куритиби 16 миль (майже 100 кілометрів) се Каштеляни, сторона, яку основатель колонії, Педро Карвальо, назвав обіцяною землею. Та, на жаль, кро-

му слабший від нього. Взагалі німецький вожд незвичайно часто підчеркує те, що не так зброєю, як моральною силою виграється битви.

мі нього, Каштеляни ніхто не прозвали щасливою землею. Від тої обіцяної землі народ втікав, як від заджумленої сторони.

Бл. п. о. А. Мартинюк ЧСВВ., місіонар, звідав її перший раз в р. 1898 там устроїв місію, поставив місійний крест (його нині вже зрубав якийсь Італіянин). Тоді на колонії було до 60 родин українських.

Другий місіонар, що звідав Каштеляни, коли еще були люди, був о. Климентій Бжуховський ЧСВВ. Сей місіонар був там в р. 1902.

Наш виїзд в Каштеляни.

Колонія Каштеляни не звалась так. Се назва, яку наші люди її надали. Власна назва її була: колонія Сантос Андраде. А що одна з ліній на колонії звалась Castelhanos, так і люди наші прозвали цілу колонію тим іменем.

Мої товариші, що рішились їхати в Каштеляни, виїхали з колонії Марцеліна. Нас було всіх 6 мужа: Семел Крамар, Павло Стареправо, Стефан Ногас, Матвій Чувис, Петро Горошок. Сей останній був нам за провідника. Він сам (вже як люди з колонії розійшлись) мешкав в сих лісах повних 20 років і його саме хлопці перебувають у лісах де ми їхали.

День, коли ми вибирались з Марцеліни на Каштеляни, був дуже заплаканий. Від раня дощ не уставав. Та я і мої товариші придержувались приповідки: «коби з хати». Ми вибрались фірєю. Правда, в горах велику часть дороги ми йшли пішки, але доїхати фірєю можна до місця, де стояв місійний крест. Опісля тільки верхом можна їхати. Нам було доволно брати фіру, бож крім річей коначних до богослуженя, треба було брати зі собою, що потрібно істоті, що має тіло: і хліб і до хліба і школятири. Ми у Бразилії вже знаємо як пускати ся в дорогу — в сторони, де мешкають люди. Але на Каштеляни їхати, о! то справа инша. Все бері, го там нема людей.

Бразиліян коли йде в Каштеляни бері зі собою 3 головні річи, з якими не розтається ніколи: собаку, стрільбу і школятиру. Ми бачили многих, котрі саме їхали в гори робити гербату каску — зі стрільбою, школятирою і десятком собак. Собак нажене добичу, стрільба убє — школятира зварить.

(Далі буде).